

THÁI ĐỘ CHÍNH TRỊ CỦA THANH NIÊN NÔNG THÔN

TS. Đỗ Ngọc Khanh

Giám đốc Trung tâm Tâm lý học lâm sàng, Viện Tâm lý học.

TÓM TẮT

Nghiên cứu được thực hiện với 650 thanh niên nông thôn tuổi từ 16 đến 30 tại 4 tỉnh: Thái Bình, Hòa Bình, Khánh Hòa và Tiền Giang. Kết quả nghiên cứu cho thấy, mức độ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới của thanh niên nông thôn ở mức trung bình; Nhận thức của thanh niên về vai trò của chính trị trong việc giải quyết các vấn đề đời sống xã hội là tích cực và đánh giá cao tầm quan trọng của việc tham gia vào tổ chức chính trị; Hành vi thể hiện thái độ quan tâm đến chính trị bằng cách tham gia bầu cử đại biểu hội đồng nhân dân các cấp đạt 88,7%. Nghiên cứu tìm ra sự khác biệt về mức độ quan tâm đến tình hình chính trị của thanh niên trong mẫu chọn giữa giới tính khác nhau, giữa tình trạng hôn nhân, trình độ học vấn, thực trạng việc làm và lứa tuổi khác nhau.

Từ khóa: Thanh niên nông thôn; thái độ chính trị.

Ngày nhận bài: 6/8/2012; **Ngày duyệt đăng bài:** 20/9/2012.

1. Đặt vấn đề

Thái độ có vai trò quan trọng trong việc dự báo hành vi của con người. Ví dụ, người có thái độ chính trị tích cực thường có xu hướng tham gia các hoạt động chính trị, xã hội cao hơn. Thái độ chính trị được hiểu là thái độ của cá nhân hay nhóm đối với tình hình chính trị/một số vấn đề chính trị của đất nước.

Dân số Việt Nam trong độ tuổi thanh niên (15 - 30 tuổi) chiếm hơn 23% dân số cả nước. Với một đất nước có nền kinh tế nông nghiệp là chủ yếu, thanh niên nông thôn có số lượng gấp hơn 3 lần số lượng thanh niên đô thị (Tổng cục Thống kê, 2004), cho nên vai trò của họ là vô cùng quan trọng trong sự nghiệp bảo vệ, phát triển đất nước, cả về mặt chính trị, kinh tế, quốc phòng và xây dựng nông thôn mới. Trong bối cảnh có nhiều biến động trên thế giới, trong khu vực và trong nước như hiện nay, nghiên cứu thái độ chính trị của nhóm thanh niên nông thôn đồng đảo này có ý nghĩa lý luận và thực tiễn.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Khách thể và địa bàn nghiên cứu

Khách thể nghiên cứu gồm 650 thanh niên sống ở nông thôn, tuổi từ 18 đến 30 (tuổi trung bình là 20,86). Các khách thể này được chọn từ những thanh niên đang sinh sống và làm việc ở 3 vùng Bắc, Trung, Nam. Ở mỗi vùng lại theo phương pháp phân tầng để có thể chọn được đại diện thanh niên nông thôn miền núi, đồng bằng, vùng xa và vùng cận thành thị.

Cụ thể, các tỉnh Hòa Bình (nông thôn miền núi), Thái Bình (nông thôn đồng bằng Bắc Bộ), Khánh Hòa (nông thôn miền biển) và Tiền Giang (nông thôn ven đô và đồng bằng Sông Cửu Long) đã được chọn. Mỗi tỉnh lại chọn 2 huyện đảm bảo tiêu chí vùng sâu, vùng xa và vùng cận đô thị.

Bảng 1: Một số đặc điểm mẫu khách thể

		Số lượng	Tỉ lệ %
Giới tính	Nam	408	63,6
	Nữ	234	36,4
Hôn nhân	Chưa kết hôn	559	85,3
	Đã kết hôn	91	14,7
Tuổi trung bình		20,86	
Tỉnh	Thái Bình	160	24,6
	Hòa Bình	189	29,1
	Khánh Hòa	125	19,2
	Tiền Giang + thanh niên Tiền Giang đang ở thành phố Hồ Chí Minh	128 + 48	19,7 và 7,4
Tổng số		650	100
Tình trạng học tập, việc làm	Đang đi học	248	39,2
	Không có việc làm ổn định	213	33,6
	Đang đi làm	158	25,0
	Chưa có việc làm	14	2,2
Số thế hệ đang sống trong gia đình	1 thế hệ	38	6,3
	2 thế hệ	318	53,0
	3 thế hệ	215	35,8
	4 thế hệ	28	4,7
Tổng số		599	100

2.2. Phương pháp

Dựa theo khái niệm thái độ là một phản ứng mang tính chất đánh giá tích cực hay tiêu cực đối với một đối tượng nào đó (người, sự vật, hiện tượng, hành vi, ý tưởng...) thể hiện qua suy nghĩ, xúc cảm hay hành vi dự định (Knud & Lê Văn Hảo, 2010), thái độ chính trị của thanh niên trong nghiên cứu này được xem là phản ứng mang tính chất đánh giá tích cực hay tiêu cực của thanh niên đối với các vấn đề chính trị được thể hiện qua suy nghĩ, xúc cảm hay hành vi dự định của họ.

Trong nghiên cứu này, chúng tôi chỉ quan tâm đến thái độ chính trị của thanh niên nông thôn được biểu hiện qua mức độ quan tâm, nhận thức (suy nghĩ) và hành động chính trị của họ. Mức độ quan tâm của một người đối với một đối tượng, đóng vai trò quan trọng trong thái độ của họ đến đối tượng đó, vì con người thường thể hiện thái độ đối với những vấn đề mà họ biết hay quan tâm. Sự quan tâm đến chính trị giúp khách thể tiếp cận và nhận thức nhanh chóng và hiệu quả hơn tới các vấn đề chính trị, sự quan tâm cũng thể hiện phần nào thái độ của chủ thể mang tính chất tích cực hay tiêu cực đến chính trị theo khía cạnh quan tâm - thờ ơ. Hai thành tố tiếp theo của thái độ là suy nghĩ và hành động cũng được quan tâm trong nghiên cứu này bởi vì suy nghĩ (nhận thức) về chính trị (ví dụ như ủng hộ hay phản đối) và hành động chính trị (ví dụ như tham gia bầu cử hay không tham gia) là biểu hiện thái độ tích cực hay tiêu cực của người đó về chính trị. Từ lập luận này, một bảng hỏi theo dạng likert gồm 3 phần được thiết kế để tìm hiểu về mức độ quan tâm, nhận thức và hành vi chính trị của thanh niên nông thôn, bao gồm:

- Phần 1 bao gồm 8 item nhằm tìm hiểu mức độ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và quốc tế. Người trả lời chọn 1 trong 3 phương án trả lời (hoàn toàn không dành thời gian, dành thời gian ít hơn 30 phút mỗi ngày hoặc nhiều hơn 30 phút mỗi ngày) cho từng hoạt động. Điểm được tính theo thang điểm từ 1 đến 3. Điểm 1 cho phương án trả lời là hoàn toàn không dành thời gian, 2 là dành thời gian ít hơn 30 phút và 3 là nhiều hơn 30 phút mỗi ngày.

- Phần 2 gồm có 5 item nhằm tìm hiểu thái độ của thanh niên về chức năng của chính trị. Đánh giá trên thang điểm 1 là rất quan trọng, 2 là quan trọng một phần và 3 là không quan trọng.

- Phần 3 tìm hiểu hành vi bầu cử và động cơ bầu cử theo đánh giá của người trả lời.

Ngoài ra, một số cuộc phỏng vấn sâu cán bộ Đảng và Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh cũng được thực hiện nhằm làm rõ một số đánh giá về thực trạng của thanh niên liên quan đến thái độ chính trị.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Mức độ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới của thanh niên nông thôn

Kết quả cho thấy có sự khác biệt trong đánh giá về mức độ quan tâm đến chính trị của thanh niên. Trong khi một số cán bộ Đảng và Đoàn cho rằng, thanh niên ít quan tâm đến chính trị thì bản thân thanh niên lại cho rằng, họ khá quan tâm đến các vấn đề chính trị. Khi trả lời phỏng vấn sâu về thái độ chính trị của thanh niên ở địa phương, các đánh giá, nhận xét của các cán bộ xã, Đảng, Đoàn thường là “tỷ lệ thanh niên quan tâm đến chính trị rất thấp” (bí thư Đảng xã), “thanh niên không quan tâm nhiều đến chính trị, họ chỉ muốn nghe nhạc, ăn nhậu” (Chủ tịch xã). Tuy nhiên, thời gian thực tế mà thanh niên dành để tiếp cận thông tin về chính trị lại thể hiện rằng, họ có quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới, dù mức độ chưa cao.

Mức độ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước của thanh niên cao hơn mức độ quan tâm đến tình hình chính trị ngoài nước (điểm trung bình (ĐTB) lần lượt là 2,06 và 1,90) cũng là điều dễ hiểu. Các vấn đề trong nước thường liên quan đến cuộc sống của thanh niên nhiều hơn, trực tiếp hơn và thiết thực hơn.

Bảng 2: Mức độ quan tâm đến tình hình chính trị của thanh niên nông thôn

	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
Tình hình chính trị thế giới	1,90	0,41
Tình hình chính trị trong nước	2,06	0,44

Ghi chú: điểm trung bình được tính theo mức độ thời gian thanh niên dành để tiếp cận các thông tin chính trị bằng các hình thức như đọc, nghe, xem các chương trình thời sự ở tất cả các kênh thông tin như ti vi, báo, đài, thảo luận với người khác, theo thang điểm 1 là hoàn toàn không dành chút thời gian nào, 2 là dành ít hơn 30 phút và 3 là dành nhiều hơn 30 phút.

So sánh mức độ sử dụng các kênh thông tin đại chúng khác nhau cho thấy, ti vi vẫn là kênh thông tin được nhiều người sử dụng để tiếp nhận thông tin thời sự nhất. Một minh chứng cho việc sử dụng ti vi nhiều nhất là hầu như nhà nào cũng có ít nhất một chiếc ti vi, trong khi không phải tất cả các nhà đều có đài hoặc mua báo. Thanh niên nông thôn cũng không nằm ngoài xu hướng chung của thanh niên (SAVY 2) khi họ dành thời gian nhiều nhất để xem phần tin tức thời sự trong nước (ĐTB là 2,51 cao hơn so với 2,06 là ĐTB thanh niên dành để tiếp cận tình hình chính trị trong nước ở tất cả các kênh thông tin) và xem phần tin tức thời sự thế giới (ĐTB = 2,35 so với 1,90) (xem bảng 3 và 2). Số thanh niên dành hơn 30 phút mỗi ngày để xem phần tin tức thời sự trong nước trên ti vi là 55%, trong khi, chỉ có 4,4% là hoàn toàn không dành thời gian để làm việc đó. Số thanh niên dành thời gian trên 30 phút xem phần thời sự thế giới thấp hơn, nhưng cũng có đến 42,3% và cũng chỉ có 6,8% là hoàn toàn

không dành thời gian xem phần thời sự thế giới. Kết quả nghiên cứu này cũng phù hợp với kết quả nghiên cứu của SAVY 2 (Bộ Y tế, WHO, UNICEF (2011)) cho thấy, chương trình phát sóng trên ti vi là kênh truyền thông được nhiều thanh niên tiếp cận nhất.

Đứng sau kênh thông tin qua ti vi là đọc báo. Số lượng thời gian đọc báo của thanh niên nông thôn đứng thứ 3 (đọc về tin tức thời sự trong nước có ĐTB = 2,1) và thứ 4 (đọc về tin tức thời sự thế giới với ĐTB = 1,91). Như vậy, báo điện tử hay báo in hàng ngày cũng là một kênh thông tin tới được nhiều thanh niên tiếp cận. Khác với ti vi được phát theo các chương trình cố định là chủ yếu, điểm mạnh của báo điện tử là có thể truy cập thông tin bất cứ khi nào. Tuy nhiên, để tiếp cận được báo chí, trong điều kiện nông thôn, không phải ai cũng có đủ phương tiện như máy tính hay thuê bao internet.

Có vẻ như radio ít được thanh niên nông thôn sử dụng, ĐTB thời gian nghe radio của thanh niên là 1,72, chỉ cao hơn thời gian họ dành thời gian để thảo luận tình hình chính trị thế giới với bạn bè (1,66) một chút. Số người hoàn toàn không nghe các tin tức chính trị trong nước và thế giới qua radio cũng lớn, số này chiếm gần một nửa thanh niên (40,3% và 44,9%).

Bảng 3: Thời gian cập nhật thông tin về chính trị

		Hoàn toàn không %	Ít hơn 30 phút %	Nhiều hơn 30 phút %	ĐTB	Xếp hạng
1	Đọc về các tin tức chính trị thế giới ở trên báo hoặc báo điện tử	24,5	57,4	18,1	1,94	4
2	Đọc về các tin tức chính trị trong nước ở trên báo hoặc báo điện tử	19,2	51,3	29,5	2,1	3
3	Xem phần tin tức thời sự thế giới trên ti vi	6,8	50,6	42,3	2,35	2
4	Xem phần tin tức thời sự trong nước trên ti vi	4,4	39,7	55,0	2,51	1
5	Nghe các tin tức chính trị thế giới qua đài/radio	40,3	46,6	12,3	1,72	7
6	Nghe các tin tức chính trị trong nước qua đài/radio	44,9	44,9	16,3	1,77	6
7	Thảo luận các vấn đề chính trị thế giới với những người khác	48,3	43,5	8,3	1,6	8
8	Thảo luận các vấn đề chính trị trong nước với những người khác	31,8	50,9	17,3	1,86	5

Việc thanh niên không dành nhiều thời gian để thảo luận vấn đề chính trị với người khác - ở một mức độ nào đó - phản ánh mức độ quan tâm đến chính trị còn hạn chế. Khi thực sự quan tâm đến vấn đề nào đó thì con người thường có xu hướng trao đổi, chia sẻ vấn đề đó với người khác nhiều hơn. Nhưng có đến gần một nửa (48,3%) số thanh niên không bao giờ thảo luận vấn đề thời sự thế giới với người khác và gần 1/3 (31,8%) cũng không bao giờ thảo luận tình hình chính trị trong nước với người khác. Có lẽ, vấn đề ưu tiên hơn trong ý thức thường nhật của thanh niên là vấn đề học hành, việc làm, thu nhập, giải trí... hơn là các vấn đề chính trị. Nhưng các diễn đàn qua báo điện tử hoặc các trang mạng xã hội lại thường rất thu hút thanh niên. Như vậy, cần tổ chức các diễn đàn, cũng như tạo động cơ cho thanh niên thảo luận các vấn đề chính trị trong nước và thế giới. Việc này có thể giúp thanh niên không chỉ thể hiện quan điểm của mình, cùng bạn bè có cách nhìn nhận đúng đắn và thực tế về tình hình chính trị, mà còn thể hiện trách nhiệm, sự tham gia, đóng góp với xã hội và cộng đồng.

Có sự khác biệt giữa thanh niên ở các lứa tuổi khác nhau về mức độ quan tâm đến tình hình chính trị cả trong nước và thế giới khi so sánh Anova với điểm $F = 16,22$ và $18,49$ với $p = 0,00$. Giống như quan sát thường thấy, thanh niên ở nhóm tuổi trên 25 có mức độ quan tâm đến tình hình chính trị cao hơn thanh niên ở nhóm tuổi nhỏ hơn. Nhóm ít tuổi nhất là nhóm dưới 18 tuổi có mức độ quan tâm đến tình hình chính trị thấp nhất. Phần lớn số thanh niên này đang còn là học sinh trung học phổ thông với hoạt động chủ đạo là học tập, đặc biệt là ở lớp cuối cấp, chuẩn bị cho 2 kỳ thi (tốt nghiệp và vào đại học/cao đẳng) quan trọng nhất trong cuộc đời. Ngược lại, nhóm thanh niên lớn tuổi đã đi làm, tham gia vào các tổ chức xã hội ý thức rằng, các quyết định chính trị có thể tác động đến cuộc sống, việc làm, thu nhập, bảo hiểm... của họ và mức độ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới cao hơn là điều dễ hiểu.

Bảng 4: So sánh sự khác biệt giữa nam và nữ về sự quan tâm đến chính trị

	ĐTB của Nam	ĐTB của Nữ	Hệ số t	Hệ số có ý nghĩa thống kê	Khác biệt về ĐTB
Tình hình chính trị thế giới	1,95	1,83	3,83	0,00	0,12
Tình hình chính trị trong nước	2,09	2,00	2,59	0,01	0,09

Ghi chú: ĐTB được tính như chú thích ở bảng 1.

Giữa nam thanh niên và nữ thanh niên cũng có sự khác biệt có ý nghĩa trong việc dành thời gian cho việc quan tâm đến tình hình chính trị thế giới và trong nước. Nam thanh niên dành nhiều thời gian hơn nữ thanh niên để xem ti

vi, nghe đài và bàn bạc với nhau về tình hình chính trị thế giới ($t = 3,83$ với $p = 0,00$) và tình hình chính trị trong nước ($t = 2,59$ với $p = 0,01$) (xem bảng 4). Điểm khác biệt theo giới tính này phù hợp với định khuôn giới ở Việt Nam (và nhiều nước khác), theo đó, nam giới thường quan tâm và tham gia các hoạt động bên ngoài cao hơn phụ nữ.

Các thanh niên đã kết hôn dành nhiều thời gian quan tâm đến tình hình chính trị thế giới và trong nước hơn các thanh niên còn sống độc thân, khác biệt ĐTB lần lượt bằng 0,11 và 0,2 với $t = 2,57$ và 4,17 với $p = 0,01$ và 0,00. Những người có trình độ đại học và cao đẳng có mức độ quan tâm đến tình hình chính trị thế giới cao hơn một cách có ý nghĩa so với những người có trình độ thấp hơn như trung học và trung cấp, kết quả biểu thị khi so sánh Anova với $F = 2,59$ và $p = 0,03$. Những người đã đi làm ổn định dành nhiều thời gian cho tình hình chính trị thế giới và trong nước hơn những người đang đi học và không có việc làm ổn định, so sánh Anova với $F = 9,44$ và 8,02 với $p = 0,00$. Những người làm trong các cơ quan Nhà nước có mức độ quan tâm đến tình hình chính trị cao hơn những người làm nghề tự do hoặc nông nghiệp ($F = 4,49$ và 2,24 với $p = 0,00$).

Tóm lại, thanh niên nông thôn ngày nay quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới ở các mức độ khác nhau. Kênh thông tin được thanh niên dành thời gian nhiều nhất là ti vi, sau đó là báo chí, thấp nhất là đài, loa. Tình hình, sự kiện chính trị trong nước được họ quan tâm nhiều hơn so với thông tin về tình hình chính trị thế giới. Nhóm nam thanh niên, nhóm lứa tuổi cao hơn, có công ăn việc làm ổn định và kết hôn, những người làm việc trong khu vực Nhà nước có xu hướng quan tâm đến chính trị nhiều hơn so với nhóm nữ, những người dưới 20 tuổi, chưa kết hôn, chưa có công việc ổn định.

3.2. Nhận thức của thanh niên về tầm quan trọng của chính trị

Thanh niên đánh giá cao tầm quan trọng của chính trị trong sự nghiệp phát triển đất nước. Gần 2/3 số thanh niên thấy rằng, chính trị là rất quan trọng vì nó giải quyết các vấn đề giữa các quốc gia và các vấn đề quốc tế dân sinh. Rất ít thanh niên (dưới 6%) cho rằng, chính trị không quan trọng và không giúp giải quyết các vấn đề quốc tế, dân sinh hay kinh tế. Thanh niên đánh giá tầm quan trọng của chính trị trong việc giải quyết các vấn đề kinh tế và dân sinh là như nhau (ĐTB = 2,66 trên thang điểm 3).

Thái độ chính trị tích cực thể hiện trong việc thanh niên nông thôn coi trọng việc tham gia vào Đảng Cộng sản Việt Nam cũng như các phong trào do Đoàn Thanh niên/Đảng Cộng sản Việt Nam phát động. Có hơn 97% thanh niên đánh giá việc tham gia vào Đảng Cộng sản Việt Nam và các phong trào do Đoàn Thanh niên và Đảng Cộng sản Việt Nam phát động là quan trọng. Thực tế này phản ánh một điều rằng, thái độ chính trị của thanh niên là tích cực, thanh niên có niềm tin vào Đảng và Chính phủ.

Bảng 5: Đánh giá của thanh niên về tầm quan trọng của chính trị (%)

Tầm quan trọng của chính trị	Rất quan trọng	Quan trọng một phần	Không quan trọng	ĐTB
Chính trị để giải quyết các vấn đề quốc tế	65,3	28,8	5,9	2,59
Chính trị để giải quyết các vấn đề dân sinh	68,8	28,2	2,9	2,66
Chính trị để giải quyết các vấn đề kinh tế	67,2	31,2	1,5	2,66
Tầm quan trọng của việc tham gia Đảng Cộng sản Việt Nam	70,5	27,2	2,3	2,68
Tầm quan trọng của việc tham gia các phong trào tình nguyện do Đảng/Đoàn tổ chức	66,9	30,3	2,8	2,64

Độ tuổi có ảnh hưởng đến nhận thức, đánh giá của thanh niên. Thanh niên trên 25 tuổi coi trọng việc tham gia vào Đảng Cộng sản Việt Nam và các phong trào do Đoàn/Đảng phát động hơn thanh niên lứa tuổi nhỏ hơn. Đa số những người đã kết hôn nằm trong nhóm thanh niên trên 25 tuổi, vì vậy, kết quả phân tích cũng phù hợp là nhóm đã kết hôn có mức độ tin tưởng cao hơn về việc chính trị có thể giải quyết các vấn đề quốc tế, dân sinh, kinh tế và họ cũng coi trọng việc tham gia vào tổ chức Đảng hơn nhóm thanh niên chưa kết hôn.

Bảng 6: Sự khác biệt theo tuổi và trình độ học vấn

Vấn đề quan tâm	So sánh các lứa tuổi khác nhau	Mức độ khác biệt giữa ĐTB	Độ lệch chuẩn	Hệ số có ý nghĩa	F	Hệ số có ý nghĩa
Tham gia Đảng Cộng sản Việt Nam	Trên 25 > Từ 16 đến 18	0,247	0,068	0,000	7,388	0,001
	Trên 25 > Từ 19 đến 25	0,235	0,065	0,000		
Tham gia các phong trào do Đoàn Thanh niên/Đảng Cộng sản phát động	Trên 25 > Từ 16 đến 18	0,229	0,072	0,001	5,774	0,003
	Trên 25 > Từ 19 đến 25	0,218	0,068	0,001		
	So sánh trình độ học vấn					
Chính trị để giải quyết các vấn đề quốc tế	THPT > Tiểu học	0,56	0,22	0,01	13,91	0,00
	THPT > THCS	0,39	0,06	0,00		
	Trung cấp > THCS	0,20	0,08	0,01		
	Trung cấp > THPT	-0,19	0,07	0,00		
	Cao đẳng đại học > Tiểu học	0,60	0,23	0,00		

	Cao đẳng đại học > THCS	0,43	0,07	0,00		
	Cao đẳng đại học > Trung cấp	0,23	0,08	0,00		
Chính trị để giải quyết các vấn đề dân sinh	Trung cấp > Tiểu học	0,50	0,19	0,01	2,65	0,03
	Trung cấp > THCS	0,16	0,07	0,01		
	Trung cấp > THPT	0,14	0,06	0,02		
Tham gia Đảng Cộng sản Việt Nam	Trung cấp > THCS	0,20	0,07	0,00	7,98	0,00
	Trung cấp > THPT	0,15	0,06	0,01		
	Trung cấp > Cao đẳng đại học	0,40	0,07	0,00		
	Cao đẳng đại học < THCS	-0,19	0,06	0,00		
	Cao đẳng đại học < THPT	-0,25	0,05	0,00		
Tham gia các phong trào do Đoàn Thanh niên/Đảng Cộng sản phát động	THCS > Cao đẳng đại học	0,20	0,07	0,00	30,05	0,01
	THPT > Cao đẳng đại học	0,18	0,06	0,00		
	Trung cấp > Cao đẳng đại học	0,22	0,07	0,00		

Giới tính và trình độ học vấn cũng ảnh hưởng đến mức độ nhận thức của thanh niên về chính trị. Cụ thể, nữ có xu hướng tin rằng, “chính trị có thể giải quyết các vấn đề dân sinh” cao hơn nam giới. Thanh niên có trình độ càng cao thì càng đánh giá cao hơn về tầm quan trọng của chính trị trong việc giải quyết các vấn đề quốc tế và kinh tế, với kết quả so sánh Anova có F lần lượt bằng 13,91; 2,65 khi $p < 0,05$.

Bảng 7: Sự khác biệt về tình trạng hôn nhân

	ĐTB của thanh niên đã kết hôn	ĐTB của thanh niên độc thân	Hệ số t	Hệ số có ý nghĩa	Khác biệt về ĐTB
Chính trị để giải quyết các vấn đề quốc tế	2,72	2,57	2,285	0,023	0,152
Chính trị để giải quyết các vấn đề dân sinh	2,89	2,62	4,622	0,000	0,272
Chính trị để giải quyết các vấn đề kinh tế	2,78	2,64	2,533	0,012	0,142
Tham gia Đảng Cộng sản Việt Nam	2,82	2,66	2,890	0,004	0,164

Có sự khác biệt giữa các thanh niên nông thôn có tình trạng hôn nhân khác nhau trong nhận thức về tình hình chính trị. Những thanh niên đã kết hôn cho rằng, chính trị nhằm mục đích giải quyết các vấn đề quốc tế, dân sinh và kinh tế nhiều hơn các thanh niên chưa có gia đình.

3.3. Hành vi tham gia vào các hoạt động chính trị của thanh niên nông thôn

Thanh niên thể hiện thái độ đối với chính trị rõ nhất qua hành vi bầu cử. Các đợt khảo sát của nghiên cứu này thực hiện sau cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp vào cuối tháng 5/2011. Tuy tất cả thanh niên được phỏng vấn đều nằm trong lứa tuổi đã đủ tuổi đi bầu cử vào thời gian khảo sát (tháng 9), tuy nhiên trước tháng 3 chưa chắc toàn bộ thanh niên trong mẫu chọn đã đủ tuổi đi bầu cử. Vì vậy, chúng tôi đã loại tất cả các thanh niên từ 18 tuổi trở xuống để đảm bảo tất cả những thanh niên được hỏi chắc chắn có trong độ tuổi đi bầu cử vào thời điểm nói trên. Khi hỏi lần gần đây nhất bạn có tham gia bầu cử không thì có 88,7% thanh niên cho biết, họ đã tham gia bầu cử, số còn lại 6,5% không đi bầu cử. So sánh với tỷ lệ dân số nói chung đi bầu cử trong kỳ bầu cử này (theo ông Nguyễn Sĩ Dũng - người phát ngôn của Tiểu ban Tuyển truyền của Hội đồng bầu cử Trung ương, đến 19 giờ 30 tới 22/5/2011, tỷ lệ cử tri đi bỏ phiếu cả nước tạm tính là 97,10%) thì tỷ lệ đi bầu cử của thanh niên nông thôn trong mẫu chọn tuy thấp hơn một chút nhưng vẫn ở mức cao, điều này cho thấy thái độ đối với chính trị của thanh niên nông thôn là tích cực.

Bảng 8: So sánh sự khác biệt giữa các nhóm thanh niên có tình trạng việc làm khác nhau về mức độ tham gia bầu cử

Sự khác biệt giữa tình trạng việc làm	Điểm trung bình khác biệt	Độ lệch chuẩn	Hệ số có ý nghĩa	F	Hệ số có ý nghĩa
Đã đi làm ổn định > Đang đi học	0,304 (*)	0,075	0,000	6,171	0,000
Đã đi làm ổn định > Không có việc làm ổn định	0,153 (*)	0,077	0,048		
Đã đi làm ổn định > Chưa có việc làm	0,430 (*)	0,203	0,035		
Không có việc làm ổn định > Đang đi học	0,151 (*)	0,069	0,029		

Đại đa số thanh niên trong mẫu nghiên cứu (87%) tham gia bầu cử với mục đích nghiêm túc, thực hiện hành vi bầu cử một cách có trách nhiệm. Họ muốn tham gia lựa chọn những người xứng đáng làm đại diện cho mình. Như vậy, những kết quả này cho thấy, đa số thanh niên có ý thức trách nhiệm đối

với việc lựa chọn ra những người đại diện nhân dân (Hội đồng Nhân dân các cấp và Quốc hội).

Thanh niên đã đi làm ổn định tham gia đi bầu cử nhiều hơn thanh niên chưa có việc làm ổn định hoặc còn đang đi học với kết quả so sánh Anova với $F = 6,17$ và $p = 0,00$.

Như vậy, thanh niên nông thôn đã thể hiện thái độ quan tâm đến chính trị bằng cách tham gia bầu cử đại biểu Hội đồng Nhân dân các cấp. Phần lớn thanh niên vẫn thể hiện sự tích cực của mình qua thái độ, động cơ tham gia bầu cử. Thanh niên đã có việc làm ổn định tham gia bầu cử nhiều hơn thanh niên chưa có việc làm hoặc đang đi học.

Kết luận

Thanh niên nông thôn có quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và thế giới. Kênh thông tin được thanh niên dành thời gian nhiều nhất là ti vi, sau đó là báo chí, thấp nhất là đài, loa. Tuy nhiên, họ quan tâm đến tình hình chính trị trong nước nhiều hơn tình hình chính trị thế giới. Họ đã thể hiện thái độ quan tâm đến chính trị bằng cách tham gia bầu cử đại biểu Hội đồng Nhân dân các cấp. Tuy còn một số người có thái độ chưa nghiêm túc như đi cho vui, vì thấy những người khác cũng làm như vậy, nhưng con số này chỉ chiếm số lượng rất ít. Phần lớn thanh niên vẫn thể hiện sự tích cực của mình qua thái độ, động cơ tham gia đi bầu cử. Thanh niên tin tưởng chính trị giải quyết tốt vấn đề dân sinh, kinh tế của đất nước và coi việc tham gia vào tổ chức Đảng và các phong trào do Đảng, Đoàn tổ chức là quan trọng. Có sự khác biệt về mức độ quan tâm đến tình hình chính trị của thanh niên trong mẫu chọn giữa giới tính khác nhau, giữa tình trạng hôn nhân, trình độ học vấn, thực trạng việc làm và lứa tuổi khác nhau.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Y tế, WHO, UNICEF, *Điều tra quốc gia về vị thành niên và thanh niên Việt Nam/SAVY 2*, 2011.
2. Knud L. & Lê Văn Hào, *Tâm lý học xã hội*, NXB Từ điển Bách khoa, 2010.
3. Tổng cục Thống kê, *Điều tra biến động dân số và nguồn lao động 1/4/2003, Những kết quả chủ yếu*, NXB Thống kê, Hà Nội, tr. 28, 2004.
4. *Dân Việt*, 23/5/2011.